

Vitarendezés párbeszéddel

Kevésbé ismert tény, hogy a magyar jogba néhány éve már beépültek az alternatív vitarendezési lehetőségek.

A konfliktusok a Galga mentén sem ritkábbak, mint máshol, ám a közigazgatási eljárások, bírósági perek sokba kerülnek, elhúzódóak és a felek kapcsolata gyakran megromlik, miközben naponta találkoznak egy kis településen. Sokszor anyagi eszközök híján nem érvényesíti jogos igényét valaki, növelve a társadalmi igazságtalanságot.

A mediáció, a helyreállító igazságszolgáltatás technikái segíthetnek ezeken a bajokon.

Az összefoglaló néven alternatív vitarendezési módszerek egy erre képesített, semleges harmadik fél bevonásával működnek. E „békéltetés” vagy „közvetítés” néven ismert eljárások során a feleket párbeszédre, illetve a konfrontálódás elkerülésére szólítják fel. Így lehetőséget adnak a tisztán jogi álláspontnál előnyösebb, a vita lényegének megfelelő megoldás megtalálására. Miután alapvetően megállapodásra törekszenek, valószínűbb, hogy amint a felek rendezték a vitát, visszatérjenek a szokásos kapcsolathoz.

A perek során a bíróságok olyan döntésekre juthatnak, melyek nem igazán szolgálják a felek érdekét. Például, ha az egyik felet elmarasztalják és valamennyi pénz megfizetésére kötelezik 2 év pereskedés után, az nem segít a kárt szenvedett félén, a viszony végképp elromlik és esetleg még behajthatatlan is a követelés. Tulajdonképpen konfliktusainkat a bíróságok és az ügyvédek kiveszik a kezünkől, ezáltal megfosztva minket a nekünk megfelelő megoldástól és a tanulási folyamattól.

Egy tanulmány szerint Magyarországon több száz milliárdban lehetne kifejezni a vitás ügyekből származó anyagi kárt. A peresített eljárásokból évi 100 milliárd Ft számítható ki, amelynek értékét messze meghaladja a nem peresített konfliktusokból származó anyagi és egyéb kár.

E kutatások szerint a magyar társadalomban alacsony szinten áll a vitás kérdések kezelésének szintje.

(A mediáció és a bírósági eljárások kapcsolata Magyarországon

2009/2010. évi kísérleti bírósági mediációs program kiértékelése <http://www.birosag.hu>)

A közvetítői eljárások számtalan változata alakult ki, melyek célja egytől-egyig a hosszadalmas, bürokratikus és költséges bírósági eljárás valamilyen módon való kiváltása: családon belüli mediáció, iskolai konfliktusok, tulajdonban esett károkozás, személyes viták, gazdasági, üzleti mediáció, munkahelyi konfliktusok.

Külön figyelmet érdemel a helyreállító (resztoratív) igazságszolgáltatás, amely iskolai környezetben már hazánkban is sikerekre tekinthet vissza. A konfliktusok keletkezése az iskolai szervezet és a pedagógiai munka egyik legtermészetesebb velejárója, s ez így volt mindig. Keletkezhet a tanár és a diák, a tanár és a szülő között vagy a diákok egymás közt összeveszhetnek, sőt még a tanárokkal is előfordulhat ilyesmi. Az iskolai fegyelmi eljárásban ma már szintén megjelenhet az egyeztető eljárás, amihez nyitottságra, a konfliktussal való szembenézésre van szükség. Erről bővebb leírást találunk például Krémer András cikkében (Krémer András : Alternatív vitarendezés és resztoratív eljárások az oktatásügyben

Új Pedagógiai Szemle 2008. június-július <http://www.ofi.hu/tudastar/kremer-andras-alternativ>).

A konferencia módszer részletes leírása: Brokés-Hadházi Livia – Földes Petra: A Szemtől szembe konfliktuskezelő módszer az iskolai gyakorlatban. <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=534>

Számtalan helye lenne a vitás kérdések olyan rendezésének, amely a közösséget építi, nem pedig rombolja. Van még mit tanulnunk e téren és léteznek is erre szakosodott cégek, intézmények.

Iskolai problémák eseteire Oktatásügyi közvetítői szolgálat működik az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet keretein belül (<http://www.ofi.hu/oksz-ofi-hu/kezdolap>)

Közösségi Szolgáltatások Alapítványa Magyarország (<http://hu.iirp.org/>)

A Népfőiskola februári ismertető előadása ehhez a gondolatkörhöz visz közelebb.